

Jaarverslag Openluchtmuseum De Spitkeet 2015

Inhoudsopgave

Doelstelling van ons museum	4
Voorwoord	5
25 jaar Spitkeet	6
De Malmûne is klear	7
Van de bestuurstafel.....	10
Bouw– en onderhoudscommissie.....	15
Activiteiten.....	17
Help Pake en Beppe de vakantie door	17
Paasfeest op De Spitkeet	18
Spitkeetwandeltocht.....	19
Fietsdriedaagse	20
Harmonicafestijn.....	21
Tuinenfietstocht trekt veel belangstelling	21
Fiets– en wandeltochten	22
Geitenkeuring	23
Oude ambachten	24
Fruitdag op de Spitkeet.....	25
Stamppottocht	26
Gezellige winterfair op het Themapark	27
Record aantal deelnemers aan kerstwandeltocht	28
Nieuwe bestuursleden.....	30
In memoriam	34
Een stukje Harkemaster historie.....	35
Programma 2016	38

Doelstelling van ons museum

Het tonen van het verband tussen natuur, wonen en werken op de arme Fries-Groningse heide in de 19^e en het begin van de 20^e eeuw en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Oprichtingsdatum: 23 februari 1990

Registratiedatum erkend museum: januari 2004

Vestigingsadres:

Openluchtmuseum / Themapark De Spitkeet

De Dunen 3, 9281 KT Harkema

Tel. 0512-840431 of 06-83417414

Internetadres: www.despitkeet.nl

E-mailadres: info@despitkeet.nl

Facebook: www.facebook.com/spitkeet

Bankrekening: IBAN NL 08 RABO 0304 2787 26

Beheerder : Mevrouw Renneke Wiersma, tel. 06-83417414

Postadres: De Dunen 3, 9281 KT Harkema

Dit verslag is mede tot stand gekomen dankzij de financiële steun van:

Glashandel en -bewerking Hoekstra

Douwes Machines

Vekam Houtbouw

Bouwbedrijf U. Veenstra

Autoschadeservice De Haan

Pluimveevangbedrijf Van der Veen

Bijkon Staal- en Systeembouw

Autobedrijf Halbe de Meer

AJ Catering & Meer

Slagerij Alie en Brenda

Instituut voor Permanent Make up

Dam Hout

René Hiemstra Tweewielers

Garage Klaas de Haan

Jantien Hair Reset

Salon Aphrodithe

Agrarisch Centrum De Leijen

te Drogeham

Tjoelker Fixet-Hubo te Opende

A.J. van der Bijl, uw warme bakker

Zonwering Van der Veen

te Surhuisterveen

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2015 van Openluchtmuseum en Themapark 'De Spitkeet'. Het afgelopen jaar is er weer veel gebeurd. We denken aan het 25-jarig jubileum, de opening van de Malmûne, het verschijnen van een jubileumboek en de vele activiteiten die georganiseerd zijn.

We zijn verheugd dat steeds meer mensen ons als donateur of sponsor financieel willen steunen. Daardoor is het mogelijk om als museum te werken aan onze missie: Het armoedige leven op de heide in herinnering te houden. Het is belangrijk om te beseffen dat onze voorouders een bittere strijd om het bestaan hebben moeten leveren. Dat vele zaken die nu als normaal worden beschouwd vroeger helemaal niet zo vanzelfsprekend waren.

Graag willen we u als donateur, sponsor of andere belanghebbende op de hoogte houden van het reilen en zeilen op het Themapark. We wensen u veel leesplezier en hopen u dit jaar weer op het park te ontmoeten.

Rietdekkersbedrijf Jelle Batema in actie op de oude ambachtendag

25 jaar Spitkeet

Op 23 februari 1990 werd Themapark De Spitkeet opgericht. Dat is dit jaar dus 25 jaar geleden en wij vonden het de moeite waard om dit jubileum te vieren. Dat is gebeurd op vrijdag 17 april. Iedereen die op één of andere manier had meegeholpen bij de oprichting of bij andere activiteiten in de afgelopen 25 jaar was uitgenodigd. Het was dus een gezellige drukte in en buiten It Skieppenhok.

De voorzitter Jarig Wijma heette de gasten welkom en bedankte iedereen die in de voorgaande 25 jaar een bijdrage, in welke vorm dan ook, had geleverd. Na zijn openingswoord kreeg Simon Hoeksma, de schrijver van het jubileumboek 'Spitketen op de Friesch-Groningsche Heide', het woord. Hij vertelde over de armoedige omstandigheden in deze streek, vooral in de 19^e eeuw, maar ook over de verbeteringen die hier later tot stand kwamen en die hij in zijn boek duidelijk beschrijft. Na zijn toespraak werd dit boek overhandigd aan de vertegenwoordigers van de drie instellingen die in 1990 de Stichting Friesch-Groningsche Heide hebben opgericht. Dat waren de SWA, de Stichting Oud-Achtkarspelen en Plaatselijk Belang Harkema.

Daarna stelde de voorzitter voor om de Malmolen, die ook klaar was, door de burgemeester te laten openen. Maar dit leverde een fel protest op van Wopke van den Bosch. Hij heeft als één van de laatste bewoners van deze Malmolen in 1958 meegemaakt dat de burgemeester dit gebouw in brand stak en was er fel op tegen dat die het nu weer zou openen. Twee politie-agenten namen de burgemeester mee voor een verhoor en eventuele straf.

Ondertussen vertelde Jan de Vries iets over het leven in de Malmolen. Hij had met drie oud-bewoners gesproken en een goed beeld gekregen van de armoedige woon- en leefomstandigheden in deze woning tussen 1928 en 1958. Zo was ook duidelijk geworden dat dit gebouw in 1928 als armhuis was gebouwd maar later in de volksmond Malmolen werd genoemd. Dit omdat gezinnen vaak opschoven van een kamer op de koude kant naar één op de zonnige kant.

Tijdens het verhoor was gebleken dat de brandstichting door de burge-meester was verjaard. Hij mocht dus zijn toespraak houden en daarna sa-men met Wopke van den Bosch de Malmolen openen. Daar is een uitge-breide fototentoonstelling ingericht waaruit duidelijk blijkt dat er in de afgelopen 25 jaar heel wat is gebeurd op Themapark De Spitkeet.

Na dit officiële gedeelte konden de gasten onder het genot van een hapje en een drankje nog rustig even napraten over deze gezellige middag.

De Malmûne is klear

De Malmûne is boud yn 1928 as earmhûs troch de sosjale tsjinst fan 'e gemeente yn gearwurking mei de SWA. Yn De Harkema stiene doe twa fan sokke wenten, ien by Reaskuorre en ien by de Mûntsegroppe.

De namme Malmûne is letter betocht troch de bewenners fan dizze streek. It wurd malmûne hat ferskillende betsjuttingen. Ien dêrfan is draaimûne. Der wurdt ferteld dat as der in nij gesin yn it earmhûs kaam te wenjen dat dy terjochte kaam op de kâlde noardkant. Kaam der letter op de sinnige

kant in wenning frij dan ferhuzen se nei dy kant. Sy skoden dus, krekt as yn in draaimûne, in plakje op. Dat it in mûne neamd waard, kaam ek omdat it hûs fan boppen sjoen op in mûne mei fjouwer wjukken like as alle doarren iepen stienen.

Hoe wie it no om yn dy mûne te wenjen. Dêr hawwe trije âld-bewenners har ferhaal oer ferteld en dy ferhalen binne net allegear gelyk. As de heit bygelyks ferslave wie oan drank, want dat wie it gefal by ien fan dy trije, dan bleau der foar de húshâlding mei seis bern net folle jild oer. Earst wenen se yn Twizelerheide yn in hûs. Omt se de hier net mear betelje koenen moasten se der út en kamen yn in hinnehok. Dat duorre net lang. In jier letter kamen se terjochte yn de Malmûne. Dat wie yn 1940. Omdat heit hast alles fersûpte hiene se suver gjin iten en libben foar in part fan wat de natoer har oplevere. Soms holpen freonlike buorlju of se hellen rapen by in boer fan 't lân.

De Malmûne út 1928

Klean wiene der ek fierstemin en ek wat hygiëne oangie wie it lang net sa't it hearde. Wy meie rêstich sizze dat de tastân yn dizze húshâlding ellendich wie. Dêrom hat de Vereniging voor Kinderzorg op oanstean fan famylje fan de heit en de mem yn 1944 (de frou dy't dit fertelde wie doe 8 jier) de bern nei pleechgesinnen brocht. Sy kaam yn Gau by in goede húshâlding terjochte, gie nei skoalle, krige letter in baan, troude, krige seis bern dy't allegear studearre hawwe.

As de heit fan de drank ôfbliuwe koe wie it aardich better. Sa hearden wy it ferhaal fan in húshâlding dy't yn 1955 út Surhuzum kaam, earst in skoftsje yn in pleats yn De Harkema wenne, mar dêr út moast en doe op in nacht de Malmûne kreake. Dit hûs stie al op de nominaasje om as krot oprûme te wurden, mar sy hawwe der noch in pear jier yn wenne. Heit hie simmers wurk en moast winters faak stimpelje. Mar der wie jild, dus koene se iten keapje en droegen fatsoenlike klean al wiene dat gjin nije. It wie earm, mar better as guon oare húshâldings.

Dat wie ek sa by ús tredde ferteller. Dy wenne mei heit en mem en fjouwer bern yn in keammerke fan 4 by 4 meter, mar mem besocht wol om it yn 'e hûs kreas en skjin te hâlden en meastal slagge dat.

Wat wol opfoel wie dat de jeugd him dêr op 'e Bulten goed fermakke. Sy libben frij en blij en foarmen in hechte mienskip. Folle kontakt mei de yn-wenners fan it doarp wie der net. Dit wie har wrâld en ien fertelde ús dat er dêr in goede tiid hân hie. Wy diene alles meiinoar.

De Malmûne stie al op de nominaasje om oprûme te wurden. Dat barde rigoereus yn 1958. Doe kaam boargemaster Van Ek hjir en hat de wenning yn 'e brân stutsen. Ek de gemeente fûn dat der in ein komme moast oan sa'n manier fan wenjen. Der moasten bettere huzen komme en dy kamen der dan ek.

De nije Malmûne

Van de bestuurstafel

25 jaar Spitkeet

In 2015 was het 25 jaar geleden dat de Stichting 'Friesch-Groningsche Heide' werd opgericht door Stichting Oud-Achtkarspelen, Stichting Woningbouw Achtkarspelen (SWA) en Plaatselijk Belang Harkema. Er is in de afgelopen 25 jaar veel gerealiseerd op het park. Op 17 april jl. is aandacht aan het jubileum geschonken door de opening van de Malmûne en het uitgeven van een boek over de historie: 'Spitketen op de Friesch-Groningsche Heide'. Ook via een speciale tentoonstelling 'Heidefolk Warberfolk' is er aandacht aan deze mijlpaal besteed.

De Malmûne

De Malmûne was een vierkant gebouw bestaande uit vier kleine éénkamerwoningen. Het gebouw stond ten westen van de Mûntsegrope in de buurt van de afgebrande boerderij aan de Hamsherne 18. In 1958 was het gebouw vervallen tot een krot. Om aandacht op het krottenprobleem te vestigen heeft burgemeester Van Ek in dat jaar het gebouw in brand gestoken. Vanaf die tijd zijn in een tijdsbestek van een aantal jaren alle krotwoningen in de voormalige heidedorpen verdwenen. In 2014/2015 is het gebouw met behulp van Bouwbedrijf Kootstra Van der Veen en diverse vrijwilligers opnieuw opgebouwd op het Themapark. Een van de ruimtes is ingericht als woning, een tweede als informatieruimte met een digitaal presentatiebord en de andere twee woningen zijn samengevoegd tot een expositieruimte.

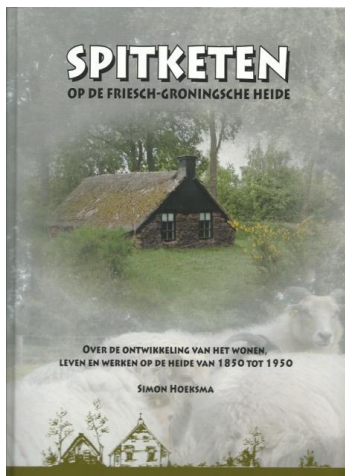
Tentoonstelling

Door de bouw van de Malmûne is het mogelijk om elk jaar een wisselentoonstelling te houden. Het afgelopen jaar is gekozen voor de expositie 'Heidefolk Warberfolk' die als zeer geslaagd kan worden beschouwd. De tentoonstelling gaf een beeld van de ontwikkelingen van de afgelopen 25 jaar van het Themapark. In 2016 komt er een expositie onder de titel 'Suze Nane Poppe' rond het thema geboorte. Hierbij zullen bijvoorbeeld oude kinderwagens, babykleertjes, kinderstoelen, waterkruiken en een oude weegschaal te zien zijn.

Boek 'Spitketen op de Friesch-Groningsche Heide'

Het bestuur heeft aan Simon Hoeksma gevraagd om een boek over het wonen, leven en werken op de Friesch-Groningsche Heide in de periode van 1850 tot 1950 te schrijven.

Het boek geeft een goed beeld van het armoedige leven op de heide. Ook wordt aandacht geschonken aan mensen die het lot van de heidebewoners probeerden te verbeteren, zoals Jelle Dam, dominee Visscher en Domela Nieuwenhuis. Tenslotte komt ook de geschiedenis van het museum en themapark aan de orde. Het zeer lezenswaardige boek is voor € 17,50 (hard kft) of € 10,00 (zacht kft) verkrijgbaar bij De Spitkeet en Boekhandel Douma te Surhuisterveen.

Informatieboekje over het Themapark

Ook is er een informatieboekje over het Themapark verschenen. Hierin staan alle huizen en andere bezienswaardigheden, die op het Themapark te bezichtigen zijn, beschreven. Het boekje is voor € 1,00 verkrijgbaar bij De Spitkeet.

Jubileumkrant

In samenwerking met Uitgeverij Multiplus is eind 2015 een jubileumkrant verschenen. In deze krant wordt aandacht geschonken aan het leven op de heide, de huisjes en andere bezienswaardigheden op het Themapark, de geschiedenis van het Themapark, de activiteiten die georganiseerd worden en natuurlijk ook aan de vrijwilligers. De jubileumkrant is ook te lezen via onze website.

Bezoekers

De ontwikkelingen zijn de laatste jaren snel gegaan. In 2003 kwamen er nog maar 6000 bezoekers, in 2012 waren dat er al 10.000 en in 2015 zijn er 16.635 belangstellenden geweest. Hierbij moet aangetekend worden dat bezoekers van het openluchtspel en de heidepreek hierin ook meegeteld zijn. Als deze bezoekers er afgetrokken worden, zijn er bijna 1000 mensen meer geweest dan in 2014. Dat is dus een goede ontwikkeling.

Vrijwilligers

In de afgelopen 25 jaar is er veel tot stand gekomen. Dat kon alleen door de enorme inzet van veel vrijwilligers. Aan het begin van het jaar heeft het bestuur een oproep gedaan voor nieuwe vrijwilligers. Deze oproep heeft 16 nieuwe medewerkers opgeleverd. Daarmee kwam het totaal aantal vrijwilligers, inclusief het bestuur, op maar liefst 80 mensen. Om de vrijwilligers goed op de hoogte te houden wordt er een aantal keren per jaar een nieuwsbrief uitgegeven. Naast nieuwe vrijwilligers hebben we helaas ook afscheid moeten nemen van enkele oude vrijwilligers. Auke Veenstra (p.r. en gids), Hessel Hoornveld (bouwzaken) en Albert Wouda (muzikant) zijn het afgelopen jaar overleden.

Beheerder

De taak van beheerster Renneke Wiersma, die een aanstelling van 32 uren heeft, is de afgelopen jaren aanmerkelijk veranderd. Door de uitbreiding van het park en de toename van het bezoekersaantal is het takenpakket behoorlijk uitgebreid. Dat betekent dat de functie van beheerster anders ingevuld moet worden en dat een aantal taken afgestoten moet worden. Het bestuur en de beheerster zijn tot de conclusie gekomen dat de beheerster vooral een coördinerende taak moet hebben. De uitvoerende werkzaamheden zullen in toenemende mate door het bestuur en de vrijwilligers opgepakt moeten worden.

Bestuur

In het bestuur is na vier jaar afscheid genomen van Johan Mulder. Hij heeft eerst als secretaris en later als penningmeester veel werk voor ons museum verzet, waarvoor we hem veel dank verschuldigd zijn. Omdat er in de loop van de jaren een onderbezetting in het bestuur was ontstaan, zijn er vier nieuwe bestuursleden benoemd. Anne Ytsma is de nieuwe penningmeester met als bijzondere taak fondsenwerving (subsidies en sponsors).

Sjoukje Spinder, die al eerder in het bestuur heeft gezeten, houdt zich bezig met de activiteitencommissie. Aly Rekker houdt zich bezig met de museumregistratie en is sinds kort ook lid van de activiteitencommissie. Simon Hoeksma is aangesteld voor de p.r., communicatie, het beleidsplan en de historie.

Commissies

Daarnaast krijgt het bestuur ondersteuning van een aantal commissies, te weten de activiteitencommissie die de evenementen organiseert, de fiets- en wandelcommissie die de fiets- en wandeltochten uitzet, de bouw- en onderhoudscommissie die de bouw- en onderhoudswerkzaamheden coördineert, de registratiecommissie die verantwoordelijk is voor de registratie van de museumvoorwerpen en de tentoonstellingscommissie die elk jaar een tentoonstelling organiseert. De commissies worden vervolgens weer ondersteund door diverse vrijwilligers.

Daarnaast zijn er groepen vrijwilligers die niet onder een commissie vallen. De gidsen hebben het afgelopen jaar weer heel wat groepen rondgeleid en de horecamedewerkers hebben de bezoekers van een natje en droogje voorzien. Soms was het op een gewone dag zo druk dat de dienstdoende medewerkers het nauwelijks met z'n tweeën af konden. Tot slot mogen we ook de interieursverzorgsters niet vergeten. Zij werken veelal achter de schermen, maar zorgen er wel voor dat de huisjes er netjes uitzien.

Sponsors en donateurs

Sponsors en donateurs zijn onmisbaar voor ons museum. Zonder hun bijdragen kunnen we het park niet draaiende houden. Er zijn inmiddels zo'n 800 donateurs. Ook zijn er heel wat sponsors. Deze sponsoring gebeurt op verschillende manieren. Sommige sponsors geven een financiële bijdrage, anderen materialen in natura en weer anderen geven korting op leveranties. Graag willen we alle sponsors en donateurs bedanken voor hun bijdragen.

AED

Voor de giften ontvangen ter gelegenheid van ons 25-jarig jubileum heeft De Spitkeet een AED (een apparaat dat het hartritme kan herstellen bij een hartstilstand) kunnen aanschaffen. De AED is inmiddels kosteloos geplaatst door de heer Geert Visser van V.M.T.A. (Visser Medical Training en Advise-

ring) uit Surhuisterveen. De heer Visser was ingenomen met het besluit van De Spitkeet om een AED te plaatsen en heeft als vorm van sponsoring aangeboden de opleiding en instructie van ongeveer 25 personen voor zijn rekening te nemen.

Geregistreerd museum

Ons museum heeft het keurmerk van geregistreerd museum. Deze erkenning houdt in dat het Openluchtmuseum De Spitkeet voldoet aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functie van een museum. Hierbij moet aan voorwaarden worden voldaan op het gebied van financiën, beleid, collectie en deskundigheid. Door deze status is het gemakkelijker om subsidie te krijgen. Eén van de voorwaarden van de geregistreerde status is dat alle voorwerpen in het museum geregistreerd en beschreven moeten worden. De registratiecommissie heeft al veel werk verzet, maar doordat enkele registratievrijwilligers om uiteenlopende redenen moesten afhaken, is dit digitaliseringsproces in 2015 stil komen te liggen. We hopen dit project in 2016 opnieuw op te pakken met een nieuwe commissie.

Activiteiten

De meeste activiteiten kunnen zich verheugen in een steeds grotere belangstelling en/of deelname. Er werden in 2015 dezelfde activiteiten georganiseerd als in 2014. Wel is geprobeerd om aan de activiteiten nieuwe elementen toe te voegen. Zo mogelijk wordt er met andere organisaties samengewerkt, zoals Harmonicacclub De Loekpoedels, Tuindorp Harkema, Vereniging De Nederlandse Landgeit, Vrienden van het Oude Fruit en de Commissie Brommels. Ook vond in 2015 het driejaarlijkse openluchtspel van de Stichting Iepenloftspul De Harkema op het Themapark plaats. Dit keer was gekozen voor een heel andere opzet, een uitvoering van “Dûnsjende Wiis” met veel dans en muziek. Op de zondag was er traditiegetrouw een heidepreek.

Educatie

Educatie is belangrijk. Scholen kunnen gebruik maken van een lesbrief en een leskist met materialen uit de tijd van de bewoning op de heide. Na het behandelen van de lesbrief kunnen ze dan een bezoek brengen aan het Themapark. Kinderen die met hun ouders het Themapark bezoeken kunnen deelnemen aan een speurtocht om meer over het leven op de heide te weten te komen. Een werkgroep is eind 2015 bezig gegaan om de lesbrief en de speurtocht te actualiseren, waarbij meer rekening gehouden zal worden met de moderne onderwijsmethoden. Zo is het onder andere de bedoeling dat de lesbrief via de computer beschikbaar wordt gesteld. We hebben de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden gevraagd om ons hierbij via een stageopdracht voor studenten te ondersteunen.

Financieel verslag

Bij het maken van dit jaarverslag was het financiële resultaat van het afgelopen jaar nog niet bekend. De gegevens zullen te zijner tijd openbaar worden gemaakt via de website.

Namens het bestuur, Simon Hoeksma

Bouw- en onderhoudscommissie

Wat betreft de activiteiten van de bouw- en onderhoudsploeg kunnen we dit jaar tevreden zijn. We hebben de overdracht van de Malmolen gehad en kunnen terugzien op een mooi en feestelijk gebeuren. Het bleef tot het einde een druk proces maar we hadden alles op tijd klaar. Ook na de overdracht zijn er nog aanvullende werkzaamheden geweest, maar dat zal ook wel zo blijven, aangezien we hierin natuurlijk bezig blijven met exposities en andere activiteiten.

Wat betreft de lopende nieuwbouw hebben we dit jaar een vergunning gekregen om een werkplaats/opslagruimte te bouwen. Echter moesten we even pas op de plaats maken nadat we hadden besloten om hier alsnog zonnepanelen op aan te gaan brengen. Dit vroeg wat meer tijd dan we hadden gedacht. Maar eind 2015 hebben we ook hiervoor groen licht gekregen, zodat de werkzaamheden begin 2016 kunnen starten. Omdat dit

geheel op ons terrein zal worden gebouwd willen we dit aan het zicht onttrekken door het aanleggen van een groenwal aansluitend op de bestaande houtwallen.

Ook zijn we bezig met het voorbereiden van de uitbreiding van onze ontvangstruimte 'It Skieppehok'. Vanwege ruimtegebrek zullen de keukens en de bezoekersruimte groter gemaakt worden. We zijn hierover druk in overleg met de gemeente en hopen in de tweede helft van 2016 hiermee van start te gaan. Het plan van de gemeenteraad om de boerderij van de Hamsherne 18 naar het Themapark te verplaatsen is letterlijk in vlammen opgegaan, de boerderij is helaas afgelopen zomer afgebrand.

Aan het onderhoud van de gebouwen en tuinen is het afgelopen jaar veel tijd besteed, wat resulteerde in een prachtig onderhouden park. De meeste onderhoudswerkzaamheden worden verricht door een grote groep vrijwilligers. Daarnaast zijn er ook mensen werkzaam van de Stichting Doarp en Fjild van Bruining Zorg te Surhuisterveen. Zij verzorgen een deel van het groenonderhoud. In het voorjaar hebben veel mensen ons geholpen met de grote schoonmaak in het kader van NL doet.

Ook is een gereedschapsopslag bij het Jehannes Hinke Hûs gemaakt en kunnen de daar opgestelde machines netjes en droog worden opgeslagen. Tevens is door Fokke Hansma en Theo Jager een begin gemaakt met het uitbreiden van de terrassen, zodat de nieuwe aangekochte tenten hier volop tot hun recht kunnen komen voor evenementen en andere activiteiten. Ook zijn er wat betreft de inrichting de nodige dingen gedaan, zoals het aanschaffen van nieuwe stoelen en een aantal tafels. Gezien het bovenstaande was dit een "rustig" jaar voor de bouwvloeg, maar dat mocht ook wel gezien het jaar daarvoor.

Namens de bouw- en onderhoudsvloeg, Freerk de Vries.

Activiteiten

Help Pake en Beppe de vakantie door

De eerste activiteit van dit nieuwe jaar was dezelfde als vorig jaar: Wij hebben de pakes en beppes, en ook sommige ouders, geholpen om de voorjaarsvakantie op een plezierige manier door te komen. Vaak gebeurt het dat kleinkinderen bij hun grootouders gaan logeren, soms omdat hun ouders moeten werken. Vorige jaren werd deze activiteit door de provincie en de museumfederatie ondersteund, maar nu moest elke instelling die mee wilde doen zichzelf promoten. Gelukkig is het ons gelukt om zonder hulp de pakes en beppes met de kinderen binnen te krijgen.

Vier dagen lang, van 24 t/m 27 februari, was het op Themapark De Spitkeet gezellig druk. De jeugd kon kiezen uit drie activiteiten. Voor de ouderen hadden wij een plankje met drie gaten waardoor een touw getrokken was. Wij noemden dit een plankje met een truc. Zij moesten namelijk een houten ring via dat touwtje van links naar rechts brengen, terwijl die ring niet door de gaten kon en dat was best moeilijk. Met veel geduld is het verscheidene jongens en meisjes toch gelukt.

Kinderen aan het knutselen tijdens 'Help pake en beppe de vakantie door'

Anderen versierden een plankje met drie openingen met kleurige garens en waren vast van plan om dat kunstwerkje in hun kamer op te hangen.

De jongeren mochten een kop en schotel met kleurige stickers versieren en daarna het kopje vullen met vet en zaad voor de vogels. Na drie dagen kregen we een mail van een dankbare moeder die met een foto liet zien dat een koolmees de vetbol al gevonden had. Wij kregen in totaal zo'n 600 bezoekers over de vloer en mogen daarom zeggen dat deze activiteit weer goed geslaagd is.

Paasfeest op De Spitkeet

Zonder eieren is het paasfeest niet compleet. Dat vinden wij op de Spitkeet ook en daarom gaan we elk jaar op paasmaandag op het grote terrein van het Themapark eieren zoeken. Soms is het koud en regenachtig. We hebben zelfs een keer de sneeuw van de paden moeten vegen, maar deze keer troffen we het geweldig met het weer. 's Morgens vroeg nog wat bewolking, maar 's middags brak de zon door en was het genieten. De terrassen zaten de hele dag vol met ouders, de kinderen vermaakten zich geweldig in de beide speeltuinen of lieten zich prachtig schminken, zodat er heel wat kleurige vlinders, poesen, piraten en andere figuren op het terrein rondliepen.

Bruine broodjes bakken van brooddeeg aan een stok

Ook vonden ze het prachtig om van brooddeeg aan een stok boven hete kolen bruine broodjes te bakken en die daarna met een flinke schep bruine suiker lekker op te peuzelen. Het allermooiste was natuurlijk het eierenzoeken. Op het hele terrein waren enkele honderden houten eieren ver-

stopt, vooral in de houtwallen en rondom de huisjes. Wanneer ze, soms met hulp van hun ouders, een paar eieren hadden gevonden werden ze bij de paashaas ingeleverd, waarna ze die mochten beschilderen. Hierbij ontstonden vaak ware kunstwerkjes.

In de huisjes waren gidsen aanwezig die aan belangstellende, vaak oudere bezoekers, uitleg konden geven over ons museum of over zaken die met de geschiedenis van deze streek te maken hadden. Vanaf 's morgens tien uur tot 's middags tegen vijven was het een komen en gaan van vooral jonge ouders met kinderen. Dat het druk was zagen we de hele dag, maar dat er al weer een record was gebroken ontdekten we pas toen alle bezoekers waren geteld: Het waren er ongeveer 1100, meer dan ooit tevoren. Wij kunnen dus spreken van een zeer geslaagd paasfeest op de Spitkeet.

Spitkeetwandeltocht

Zaterdag 2 mei was de eerste zaterdag in mei, en dat betekent voor de fiets- en wandelcommissie dat de jaarlijkse Spitkeetwandeltocht op het programma staat. Al enkele maanden van tevoren waren de medewerkers bezig om alles voor deze tocht te regelen. Dat betekent in de eerste plaats mooie routes uitstippelen, maar ook voldoende rustplaatsen en nog veel meer andere zaken die bij de organisatie van zo'n tocht nodig zijn.

En dan is het elk jaar weer afwachten hoe het weer zal zijn, want daar zijn we bij zo'n activiteit natuurlijk sterk van afhankelijk. Gelukkig troffen wij het deze keer erg goed. De zon scheen, het was droog, er stond weinig wind en de temperatuur was prima. Dus ideaal wandelweer.

Zo dachten de fanatiekste wandelaars er ook over en toen wij tegen half acht bij de Spitkeet arriveerden stonden de eersten al te wachten, hoewel ze voor de 40 en de 25 km officieel pas om half negen mochten starten. Nadat wij een flink aantal deelnemers voor deze beide afstanden hadden ingeschreven mochten ze om kwart over acht los.

Tegen tien uur kwam de groep die 15 of 7 km wilde lopen en daar kwamen ook verscheidene liefhebbers op af. Sommigen komen hier elk jaar, anderen voor het eerst; en niet alleen uit de omgeving van Harkema. Uit heel Fryslân en daarbuiten weten ze dat je in deze omgeving prachtige wande-

lingen kunt maken. De 15 en 25 km gingen langs Eastermar en de Leien, terwijl de 40 km richting Earnewâld en Oudega ging.

Door concurrentie van wandeltochten in andere plaatsen kwamen er dit jaar iets minder deelnemers naar de Spitkeet dan vorig jaar. In totaal konden we 350 wandelaars inschrijven. Bij terugkomst waren de reacties weer erg positief: mooie routes, voldoende rustplaatsen en door middel van pijlen en een duidelijke beschrijving goed aangegeven waar de routes langs liepen.

Fietsdriedaagse

Bij fiets- en wandeltochten ben je sterk afhankelijk van de weergoden. Vaak zijn die ons zeer goed gezind, maar het gebeurt soms ook dat ze behoorlijk tegenwerken.

*Jan en Willy
de Vries
druk in actie
bij de inschrijving
van de
fietstocht*

Dat gebeurde op de eerste avond van onze fietsavonddriedaagse. Wij hadden een mooie route uitgestippeld richting Opende en Strandheem en hoopten op een flink aantal deelnemers. Maar dat viel deze keer tegen. Het regende aan één stuk door en wij hadden de hoop al opgegeven, maar ziedaar, drie fanatieke fietsers meldden zich en gingen op stap. Tegen negen uur kwamen ze terug, doorweekt, maar ondanks alles opgewekt. Omdat wij bij deze driedaagse altijd een reserveavond hebben, konden we op de tweede avond, voor vrijwel iedereen dus de eerste, nog een leuk

aantal deelnemers inschrijven. De tochten gingen deze keer behalve langs Opende ook via Gerkesklooster, de Leien en richting Drachtster Compagnie. Gelukkig werkten de weergoden op de andere drie avonden wel mee, zodat wij op vrijdagavond toch nog aan zo'n 50 fietsers een mooie spitkeetmedaille konden uitreiken.

Harmonicafestijn

Op zaterdag 4 juli klonk op de Spitkeet gezellige harmonicamuziek. Die dag werd in samenwerking met harmonicaclub De Loekpoedels een open harmonicadag gehouden. Het instrument, in de omgeving beter bekend als de trekzak, werd vroeger veel in de armere streken gebruikt bij bruiloften en feesten, maar ook veel door de mensen thuis bespeeld. Op deze zonovergoten zaterdag in juli kon men overal op het terrein genieten van de klanken van de trekzak.

Tuinenfietstocht trekt veel belangstelling

Zoals gebruikelijk houden wij in juli onze tuinenfietstocht. Willem Weening heeft al lang van tevoren een aantal leden van de vereniging Tuindorp Harkema benaderd met de vraag of ze dit jaar hun tuin willen openstellen voor de deelnemers aan onze fietstocht. Het was ook dit jaar geen probleem om acht tuiniers te vinden die graag mee wilden doen.

Gelukkig werkte het weer deze dag geweldig mee en zo konden om ruim negen uur de eerste liefhebbers aan hun route beginnen. Na een leuk fietstochtje in de mooie omgeving van Harkema kwamen ze aan de Skieppedrifte bij de eerste tuin en daarna volgden er nog zeven in en om Harkema. Enkele prachtige grote landschapstuinen, maar ook heel mooi aangelegde en prima verzorgde kleinere tuinen rondom de woning.

De laatsten startten om ongeveer drie uur en toen waren er ruim 200 deelnemers ingeschreven. Ook dit jaar kwamen die voor een groot deel uit de wijde omgeving van Harkema, maar soms ook van ver; zelfs één uit België, een campinggast die elk jaar meedoet. In de loop van de middag kwamen de fietsers langzaam binnendruppelen en iedereen was vol lof over de prachtige tuinen en over de hartelijke en gastvrije ontvangst bij de tuiniers.

Fiets- en wandeltochten

Op zaterdag 22 augustus hielden wij onze jaarlijkse fiets- en wandeltochten. Het aantal deelnemers bij zo'n activiteit is sterk afhankelijk van het weer. Gelukkig troffen we het wat dat betreft op deze dag geweldig. De zon scheen de hele dag, er was weinig wind en een lekkere temperatuur om te wandelen of te fietsen. Geen wonder dat om half negen de eerste fanatieke wandelaars zich al meldden voor de langste wandelafstand, de 25 km.

Opgewekt betrokken ze voor hun wandeltocht door het prachtige landschap van de Noardlike Fryske Wâlden. Al vrij snel hierna konden wij de wandelaars van de 12,5 km inschrijven en tegelijk kwamen ook de fietsers massaal binnen voor hun tocht van 50 of 35 km, eveneens over de mooie wegen en fietspaden van het nationale landschap. Onderweg konden ze rusten bij plaatsen waar een activiteit van Brommels werd georganiseerd, want deze tochten waren uitgezet in samenwerking met Brommels. Deze organisatie wil het mooie landschap in deze omgeving promoten en tegelijk aandacht schenken aan de bramen die hier in de weilanden groeien; en die op deze dag geplukt mogen worden bij de boeren die daar toestemming voor hebben gegeven.

*Deelnemers aan
de fiets- en
wandeltochten*

Tot ongeveer twee uur 's middags hadden we 320 deelnemers ingeschreven, een record. Daarbij waren 76 wandelaars en 244 fietsers die uit alle delen van Fryslân en ook uit het Groningse Westerkwartier afkomstig waren. Deelnemers uit deze omgeving kennen deze streek en weten dat dit één van de mooiste wandel- en fietsgebieden van Fryslân is en waar je toch steeds weer nieuwe paden ontdekt. Maar wie van ver kwam en hier voor

het eerst een tocht maakte, ontdekte een Fryslân dat voor hen nieuw was. Vandaar dat niet alleen de mensen uit Harkema en wijde omgeving, maar vooral deze nieuwe mensen vol lof waren over de mooie omgeving en de prachtige routes die hier waren uitgezet.

Geitenkeuring

Tegelijk met de fiets- en wandeltochten werd op 22 augustus de geitenkeuring gehouden. Op deze keuring worden alleen Nederlandse landgeiten gekeurd. In elke provincie vindt jaarlijks zo'n keuring plaats en dus ook in Fryslân. Maar uit alle delen van Nederland zijn leden van de Vereniging De Nederlandse Landgeit welkom om hun geit of bok te laten keuren. Dit ras is oorspronkelijk afkomstig uit Scandinavië, maar komt ook al enkele honderden jaren in Nederland voor. In de jaren '50 van de vorige eeuw waren hier nog maar 2 bokken en 5 geiten over en dreigde het ras dus uit te sterven. Gelukkig heeft men dat kunnen voorkomen door vanaf die tijd een uitgekiend fokprogramma op te zetten. Steeds werden op keuringen de beste bokken en geiten geselecteerd, zodat men in de loop van de jaren steeds meer geiten kon fokken die de kenmerken van het oorspronkelijke oude ras droegen. Deze kenmerken zijn nog te zien op oude schilderijen uit o.a. de Gouden Eeuw, dus zo'n 400 jaar geleden.

*Een
Nederlandse
landgeit*

De keuring op de Spitkeet trekt ieder jaar veel belangstelling. Dit jaar kwamen hier ongeveer 160 geiten en bokken en daar waren weer prachtige exemplaren bij. Vooral de bokken met hun geweldige hoorns zijn indrukwekkend om te zien. Dat deze keuring hier plaats vindt is eigenlijk heel logisch. De bewoners van de spitketen van ruim honderd jaar geleden wa-

ren erg arm. Een koe konden ze zich niet permitteren en daar hadden ze ook geen ruimte voor, maar ze wilden wel graag wat melk en dat werd dan geleverd door deze “koe van de armen”, de sterke taaie landgeit. Overdag stond hij meestal buiten, maar voor alle zekerheid werd hij ’s nachts binnen gehaald. Deed je dat niet dan was de kans groot dat hij een paar dagen later bij andere bewoners in de vleespan lag.

Oude ambachten

De eerste zaterdag in september is de vaste datum voor de oude ambachten op de Spitkeet. Omdat wij dit jaar ons 25-jarig jubileum vierden, wilden we de bezoekers wat meer bieden dan andere jaren en dan hoop je maar dat de weergoden zullen meewerken. Piet Paulusma had al dagenlang voorspeld dat er ’s morgens flinke buien zouden vallen, maar dat we ’s middags de zon zouden krijgen te zien en zijn voorspelling is precies uitgekomen. Om tien uur stond elke standhouder klaar en waren tientallen vrijwilligers aanwezig om de gasten welkom te heten, maar helaas de ene bui volgde op de andere, dus het bleef wel erg rustig.

J. Hansma in actie tijdens de oude ambachtendag

Gelukkig werd het ’s middags droog en kwam de zon te voorschijn en toen kwamen ook de gasten. In totaal hebben zo’n 700 bezoekers kunnen genieten van de vele activiteiten op het grote terrein van ons museum, zoals het optreden van Wâldfolk en een dansgroep, spinnen en weven, schapendrijven, spelletjes voor de jeugd, zich heerlijk laten scheren door een echte barbier, wecken van snijbonen, smullen van “beantsjebrij” en “brea mei

greauwen “, het maken van baalderturf in de baggelbak, persen van lijnolie uit vlaszaad en natuurlijk van het boelgoed dat aan het eind van de middag werd gehouden. Ruim 50 kavels werden door de veilingmeester Klaas Jan Alma op een leuke vlotte manier aangeprezen en die gingen ook vlot van de hand. Toen na sluitingstijd de gasten waren vertrokken en de tenten en stands waren opgeruimd was iedereen het er over eens: Ondanks het natte en sombere begin konden we toch weer spreken van een zeer geslaagde oude ambachtendag.

Fruitdag op de Spitkeet

Zoals wij de laatste jaren gewend zijn houden wij eind september in samenwerking met de “Vrienden van het Oude Fruit” een fruitdag. Op ons grote terrein staan ruim 30 fruitbomen en dat zijn allemaal hoogstambomen en meestal rassen die tegenwoordig niet meer bij de fruitkwekers worden verbouwd. De hoogstamrassen leverden problemen op bij het plukken, je moest er met ladders bij, dus men ging massaal over op laagstam, daar kun je makkelijk bij.

*Een bakje met
stoofperen*

Op zaterdag 26 september was het weer zover. Sommige van onze eigen appels en peren waren rijp en anderen konden ook geplukt worden om later nog na te rijpen. Op de tafels hadden de “vrienden” tientallen soorten appels en peren uitgesteld met vaak heel bijzondere namen en prachtig om te zien. Bezoekers konden hun eigen vruchten meenemen om die door enkele deskundigen te laten determineren en daar maakten velen gebruik van. Geregeld zag je iemand met een zakje met fruit binnenkomen. Dat werd door de kenners bekeken, doorgesneden, geproefd en vergeleken

met de gegevens in hun boeken en vrijwel altijd werd de naam gevonden. Je wilt tenslotte graag weten wat je verbouwt en wat je eet en dan is het zeker leuk als blijkt dat je een oud en bijzonder ras in je tuin hebt staan.

Bezoekers kwamen dus vaak met fruit, maar gingen meestal ook niet met lege handen naar huis. Ze kochten fruit van de “spitkeetbomen”, anderen namen een pot honing of een bloemstukje mee, weer anderen zag je lopen met eigengemaakte jam, appelmoes of appelcompote. Wie informatie wilde over de aankoop van een fruitboom kon die krijgen bij de kweker en dan was er natuurlijk nog de wedstrijd: Wie maakt de langste schil. Dat was deze keer de heer Hilberts uit Terwispel die een schil van 157 cm produceerde. Mede dankzij de ideale weersomstandigheden kunnen we zeggen dat ook dit jaar de fruitdag, die ongeveer 370 bezoekers trok, uitstekend geslaagd is.

Stamppottocht

De laatste activiteit tijdens de normale openingstijd van 1 april tot 1 november is al jarenlang de stamppottocht. Dit jaar viel die dag dus precies op de laatste openingsdag, zaterdag 31 oktober. We zitten dan midden in de herfst en kunnen dus allerlei soorten weer verwachten, want het slagen van zo’n activiteit hangt vooral af van het weer. Piet had de hele week mooi weer voorspeld voor deze dag en ook deze keer is zijn voorspelling helemaal uitgekomen. ’s Morgens eerst wat mistig en nog fris, maar gaandeweg de ochtend kreeg de zon meer macht en werd het ideaal wandel- en fietsweer. En dat hebben we geweten.

Uiteraard stonden de eerste 25 km-wandelaars die om 9 uur mochten starten om half negen al weer te trappelen om op stap te gaan. Even een kop koffie en dan de paden op. Tegen 10 uur kwam de rest, dat waren de wandelaars van de 5, 10 en 15 km en de fietsers voor de 25 en 50 km en tot 2 uur meldden zich steeds weer nieuwe deelnemers. De kortste routes gingen uiteraard over de mooie paden dichtbij Harkema, maar voor de langste routes hadden we deze keer gekozen voor richtingen naar Kootstertille, Drogeham, Surhuisterveen, Houtigehage. De langste fietsroute ging via de oude trambaan Drachten - Groningen tot aan Marum en vandaar over Bakkeveen met zijn mooie bossen en Ureterp weer terug naar Harkema.

In totaal hebben wij 368 deelnemers kunnen inschrijven, verdeeld over 204 wandelaars en 164 fietsers. Dit waren al weer meer dan vorig jaar toen we bijna 300 hadden. Ze kwamen uit alle hoeken van Fryslân, maar ook uit Groningen en Drenthe. Het blijkt dat deze tocht steeds bekender wordt in de wijde omtrek. En als je dan een flinke wandeling of een stevige fietstocht (er waren 97 die de 50 km fietsten) achter de rug hebt smaakt de stampot met een lekkere worst prima. Het was dan ook een drukke maar gezellige dag van komende en gaande deelnemers, die zeer tevreden waren over de routes en niet minder over de stampot. En velen waren ook zeker van plan om op tweede kerstdag deel te nemen aan de traditionele snertwandeltocht.

Gezellige winterfair op het Themapark

Van woensdag 9 t/m zaterdag 12 december was het op de Spitkeet weer gezellig druk. Al weken van tevoren was een grote groep vrijwilligers druk bezig met de voorbereidingen van deze winterfair. Sommigen maakten thuis kunstige voorwerpen van hout of textiel, anderen waren in It Skieppenhok bezig met het maken van mooie kerststukjes of bedachten andere activiteiten. Woensdag was alles klaar en iedere vrijwilliger wist zijn of haar taak. En dan is er ieder jaar weer de spanning: hoeveel bezoekers krijgen we deze keer en wat zullen hun reacties zijn.

Gelukkig werkte het weer goed mee en mede daardoor wisten bijna 1300 bezoekers vanaf het begin het Themapark te vinden, meer dan voorgaande jaren. En daar was van alles te beleven. Op woensdagmiddag konden de kinderen mooie kerststukjes of een leuke sneeuwpop van stof maken, terwijl 's avonds de volwassenen prachtige kerststukjes hebben gemaakt. In It Skieppenhok stond een groot aantal kerststukjes uitgestald die vlot van de hand gingen en iedere avond werd er in de Malmolen een mooi kerstverhaal verteld.

De gasten werden door de kerstman welkom geheten en eenmaal binnen was er voor de liefhebbers een lekker glaasje glühwein. In alle huisjes waren diverse activiteiten. Zo was er voor de jeugd een grabbelton en voor de ouderen mooie gehaakte of geborduurde kledjes. In een ander huisje werden door de jeugd poppetjes van vogelvoer gemaakt en was lekkere snert of een heerlijke gehaktbal of oliebol te koop of kon er geraden wor-

den hoeveel doppinda's in een grote glazen pot zaten. Het waren er 526 en drie personen zaten hier één pinda naast. Twee noemden 525 en één 527. Dat werd dus loten. Uiteindelijk was Aukje van der Wiel met 525 de gelukkige. Zij won het prachtige insectenhotel.

Een van de vele mooie kerststukjes die op de winterfair te koop was

In het veld tussen de huisjes waren border collies actief die onder leiding van hun baas een kudde schapen keurig dreven naar de plaats waar de baas die wilde hebben. Ook de spitkeet speelde een rol tijdens deze fair. Daar “woonden” Jozef en Maria met hun kind in de kribbe. Overdag was het in het park gezellig maar ’s avonds was het zeker bijzonder. Zodra het schemerig werd ging de verlichting in het hele park aan en dat was werkelijk een prachtig gezicht. Bij een kerstfair hoort muziek en daarvoor zorgde zaterdag één van onze vrijwilligers. Hij heeft een draaiorgeltje en speelde daar de hele dag mooie passende muziek op. En zoals wij gewend zijn werd ook deze fair afgesloten met het rad van avontuur. Een leuke afsluiting waardoor weer heel wat bezoekers met leuke prijsjes naar huis gingen. Bij het afscheid hoorden we steeds weer: Dit was een hele mooie kerstmarkt, leuk opgezet door al jullie vrijwilligers. Wij komen volgend jaar zeker terug.

Record aantal deelnemers aan kerstwandeloctocht

Zoals wij al jaren gewend zijn hadden we ook in 2015 als laatste activiteit de kerstwandeloctocht op tweede kerstdag op het programma staan. Uiteraard vergt zo’n gebeuren de nodige voorbereidingen. Zo waren de vrijwilligers die de routes uitzetten en de deelnemers inschrijven al enkele maanden geleden bezig om een aantal mooie routes samen te stellen. Gelukkig is dat in de omgeving van Harkema geen probleem. Het is hier

overal mooi. Het is een snertwandeltocht en dat betekent dat er al weken van tevoren snert klaargemaakt moet worden, want wij serveren geen bliksnert. Ook hier is een speciale groep mee bezig en zo staat de vriezer tegen de kerstdagen vol met bakjes heerlijke snert.

Natuurlijk moet in de keuken en bij de bar ook alles soepel verlopen en daarover is ook dit jaar weer goed nagedacht. De meeste deelnemers komen van heinde en ver en dus heel vaak met de auto. Die moet geparkeerd worden. Gelukkig hebben wij een groot weiland waar veel auto's kunnen staan, maar daar moet je wel kunnen komen en daarvoor waren deze keer rijplaten nodig. Door de vele regen was de ingang niet te berijden, maar ook dit probleem werd opgelost. En dan is het natuurlijk ieder jaar weer de vraag: Wat voor weer krijgen we en dat kunnen we zelf niet regelen. Piet Paulusma had de hele week al voorspeld dat het op de tweede kerstdag goed weer zou zijn en zijn voorspelling is helemaal uitgekomen. Soms wat wolken, dan weer zon, een lekkere temperatuur en droog. Dat betekende dus dat wij veel wandelaars konden verwachten. En die verwachting is volledig uitgekomen.

Voor tien uur stonden de eerste enthousiastelingen al in de rij voor de 20 km en vrij snel daarna kwamen ook de andere routes in beeld, de 13 en 7 km. Tot 2 uur kwamen ze zich aanmelden en dat dit echt een gezinsactiviteit is zagen we duidelijk aan de vele gezinnen met kleine kinderen, maar ook aan de vele groepen van 6, 7, 8 of 9 personen die samen een lekkere wandeling wilden maken. De inschrijving liep gesmeerd en wie na de wandeling terug kwam, soms behoorlijk bezweet, kon direct zijn kop snert in ontvangst nemen.

Alles liep de hele dag vlot door, niemand hoefde in de rij te wachten. Bij het afscheid kregen we dan ook veel positieve reacties en hoorden we heel vaak: tot een volgende keer. In totaal hebben aan deze tocht 670 wandelaars deelgenomen, meer dan ooit tevoren. Daarvan liepen 56 de 20 km, 204 de 12 km en 410 de 7 km. Ook hieruit blijkt duidelijk dat deze wandeling voor veel gezinnen als een leuke ontspanning wordt beleefd.

Namens de activiteitencommissie, Jan de Vries

Nieuwe bestuursleden

Zoals u eerder in dit verslag hebt kunnen lezen, hebben we in 2015 vier nieuwe bestuursleden gekregen. Hieronder vertellen ze iets over zichzelf en wat ze voor De Spitkeet doen.

Aly Rekker
Surhuisterveen
museumregistratie

Hierbij wil ik me graag even voorstellen als nieuw bestuurslid. Mijn naam is Aly Rekker, 58 jaar oud. Ik woon in Surhuisterveen, ben moeder van 3 volwassen kinderen en heb 2 kleinkinderen. Na mijn ontslag in 2014 bij Sanquin Bloedvoorziening in Groningen, waar ik bijna 12 jaar met enorm veel plezier op de Medische Donoradministratie heb gewerkt, ben ik gaan kijken wat er zoal aan vrijwilligerswerk in mijn omgeving te doen was. Per toeval las ik dat de Spitkeet vrijwilligers vroeg en dat sprak mij enorm aan, misschien ook omdat een deel van mijn roots in Drogeham aan de Skieppedrifte ligt. Daar woonden mijn pake en beppe en daar heb ik een deel van mijn jeugd doorgebracht. De Spitkeet ligt mij mede daarom na aan het hart denk ik.

Ook het enthousiasme van de vrijwilligers is geweldig. Als vrijwilliger ben ik elke dinsdag gastvrouw en ontvang dan de bezoekers. Ik heb plaatsgenomen in het bestuur met als kerntaak de Museumregistratie. De registratie van museumstukken, maar ook het opstellen van de vrijwilligerscontracten vallen onder mijn werkzaamheden.

Anne Ytsma
*Drogeham
penningmeester*

Mijn naam is Anne Ytsma en ben 64 jaar oud. Ik woon in Drogeham en ben gepensioneerd. Mijn arbeidsverleden is als volgt: Ik ben 40 jaar werkzaam geweest bij AEGON-Levensverzekeringen op de afdeling Financiën. Daarnaast was ik 18 jaar lid van de gemeenteraad van Achtkarspelen. Mijn huidige activiteiten zijn: secretaris en penningmeester van Cultuurcentrum De Wâldsang en penningmeester van De Spitkeet. Het bestuur is als geheel verantwoordelijk voor het financiële reilen en zeilen van De Spitkeet, maar de penningmeester is degene die de financiën bewaakt en zorgt voor de financiële processen. Zeker zo belangrijk is de taak om subsidiemogelijkheden in de gaten te houden en actie te ondernemen om deze kansen te benutten.

Sjoukje Spinder-Postma
*Harkema
activiteitencommissie*

Graag wil ik van de gelegenheid gebruik maken mijzelf aan jullie allen voor te stellen. Mijn naam is Sjoukje Spinder-Postma, ik ben 49 jaar en woon samen met mijn man Teake in Harkema. Samen hebben we 2 kinderen. Ineke is 24 jaar en woonachtig in Zoetermeer, en Siemen is 20 jaar en woont en studeert in Rotterdam.

In mijn dagelijks leven ben ik werkzaam als office-manager bij Mondzorg Surhuisterveen. In mijn vrije tijd mag ik graag handwerken, vooral het haken heeft mijn voorkeur. Ik neem nu voor de tweede keer zitting in het bestuur van het Themapark. Een van de taken binnen het bestuur is het ondersteunen van de activiteitencommissie. Hier ben ik in mei 2015 mee van start gegaan en doe dit met erg veel plezier. Samen met de activiteitencommissie zijn wij al weer druk bezig met de activiteiten van het komende jaar. Het brengt allemaal nieuwe uitdagingen met zich mee, waar ik erg veel zin in heb. Wat mij iedere keer weer raakt is de enorme saamhorigheid en inzet van de ploeg vrijwilligers die de activiteiten van De Spitkeet ondersteunt. Het is een feest om onderdeel van die ploeg te mogen zijn.

Simon Hoeksma

Drogeham

p.r. en historie

In 2013 werd ik gevraagd om een boek te schrijven over de historie van het wonen, leven en werken op de heide. Dit heeft geresulteerd in het boek 'Spitketen op de Friesch-Groningsche Heide'. Van het een komt vaak het ander. Toen ik het boek gereed had, werd ik gevraagd voor een bestuursfunctie. Na enige bedenktijd heb ik daar ja op gezegd en daar heb ik tot nu toe geen spijt van gehad. Als buitenstaander heb je er geen idee van, van wat er zich allemaal achter de schermen bij De Spitkeet afspeelt. Ik ben onder de indruk van het grote enthousiasme van de vrijwilligers en de enorme inzet die door hen wordt gepleegd om het Themapark draaiende te houden. Voor mij werkt dat inspirerend en dat maakt het leuk om bestuurslid van De Spitkeet te zijn. Metelkaar de schouders eronder zetten is iets wat mij aanspreekt.

Ik vind het belangrijk dat de historie van het wonen, leven en werken op de heide wordt doorgegeven. Nu vinden we het normaal dat we in een enorme welvaart leven; het meer is nooit vol. Het is echter belangrijk om er bij stil te staan dat dit niet altijd zo is geweest. En eigenlijk is dat nog helemaal niet zo lang geleden. Tegenwoordig zien we dat de verschillen tussen arm en rijk weer groter worden. Het rijke Westen tegenover de arme Derde Wereld. Maar ook in Nederland worden de verschillen steeds groter, het sociale aspect verdwijnt uit de maatschappij. Het begint erop te lijken dat de strijd voor een sociale samenleving in het vergeetboek is geraakt. De bezuinigingen treffen vooral de 'onderkant' van de samenleving.

In het dagelijks leven ben ik werkzaam als financieel adviseur bij de gemeente Kollumerland c.a. Mijn woonplaats is al 56 jaar lang Drogeham. In mijn vrije tijd hou ik me o.a. bezig met lezen en geschiedenis. Zo heb ik in 2012 een boek over de geschiedenis van Achtkarspelen geschreven.

Eerder heb ik verschillende andere bestuursfuncties vervuld. Zo ben ik o.a. actief geweest in de kerk, in de tennisvereniging, in het vluchtelingenwerk, het bestuur van begraafplaats Bouwekleaster en in de buurtvereniging. Verder ben ik al jarenlang bestuurlid van de Stichting Oud-Achtkarspelen. In het bestuur van De Spitkeet hou ik me o.a. bezig met p.r.-werkzaamheden, de historie en het beleidsplan.

Het Jehannes Hinke Hûs

In memoriam

Dit jaar moesten we afscheid nemen van drie van onze vrijwilligers.

Auke Veenstra

Op 27 april overleed Auke Veenstra. Hij was 74 jaar. Jarenlang is hij actief geweest voor de Spitkeet en hij voelde zich hier thuis vanaf de eerste dag dat hij hier kwam. Hij had een grote belangstelling voor de geschiedenis en dan vooral voor het leven van de arme heidebewoners die vroeger in deze streek leefden. Van rijkdom en kapitalisme moest hij niets hebben. Dat kwam vooral door wat hij in zijn jeugd van zijn ouders en andere familie had meegekregen. Dat waren meest arme mensen. Geen wonder dat dit museum hem heel erg aansprak.

Tijdens zijn rondleidingen en op bijzondere dagen vertelde hij graag en boeiend aan volwassenen, maar als oud-onderwijzer zeker ook aan de jeugd, over het leven op de vroegere Friesch-Groningsche Heide. Voor de Spitkeet deed hij de p.r. Hij schreef pakkende aankondigingen voor bijvoorbeeld de oude ambachtendag of een andere activiteit en zorgde dat die in de media kwamen. Ook verslagen van deze activiteiten werden naar de pers gestuurd. Hierdoor was de Spitkeet dus geregeld in het nieuws, zodat ook steeds meer mensen de weg naar dit museum konden vinden. Vaak maakte hij foto's tijdens activiteiten. Daarvan maakten wij in het jaarverslag dankbaar gebruik. Ook werden die in de pers geplaatst bij de aankondiging zodat die beter opviel.

Hessel Hoornveld

Op 19 september overleed zeer onverwacht tijdens zijn vakantie in Otterloo Hessel Hoornveld. Ook hij was jarenlang zeer actief voor de Spitkeet, samen met Tine, zijn vrouw. Toen hij hier als vrijwilliger kwam moest hij eerst even "ruiken" en de sfeer proeven. Hij wilde, voor hij zich definitief bond, weten hoe wij hier met elkaar omgaan en wat er voor hem te doen was. Zelf zei hij dat hij moest groeien in de "spitkeetfamilie". Na vrij korte tijd voelde hij zich hier thuis en pakte zijn werk enthousiast aan. Al zijn vrije tijd besteedde hij aan de Spitkeet en dat betekende dat hij niet alleen hier actief was maar ook thuis. Wat zijn ogen zagen, en dat was heel veel, konden zijn handen maken. Vooral thuis was hij vaak aan het timmeren en

knutselen en zo heeft hij heel wat nestkastjes, hokjes voor pindapotten, kerstboompjes en andere leuke dingen gemaakt die vooral op de winterfair, maar ook in ons winkeltje vlot van de hand gingen. Met Femme Zuidersma werkte hij aan de elektrische installatie van de Spitkeet en met de hele bouwploeg verzorgde hij het onderhoud van de verschillende gebouwen op ons terrein. Hij zorgde dus mee dat alles er verzorgd uitzag. Hij werkte mee in de activiteitencommissie, was tijdens de oude ambachtendag marktmeester, was lid van de bouwcommissie en vertegenwoordigde deze commissie in het bestuur. Hij was thuis op Themapark De Spitkeet en heeft daar veel tijd aan besteed.

Albert Wouda

Op 29 november overleed Albert Wouda. Hij is vanaf het begin van het Themapark vrijwilliger geweest, dus wel 25 jaar. De eerste jaren werkte hij samen met Jan Pultrum. Zij zorgden bij alle activiteiten met hun accordeon voor een vrolijk stukje muziek. Ook bij de vertelavonden waren ze aanwezig en zorgden dan voor een stuk gezelligheid met hun bekende liedjes die door de aanwezigen enthousiast werden meegezongen. Vertellen kon Albert ook als de beste en hij vermaakte zijn publiek met spannende en sterke verhalen. Nadat Jan Pultrum was overleden kwam Albert hier nog geregeld alleen. Hij voelde zich hier thuis en hoorde gewoon bij de Spitkeet. Tijdens de harmonicadag in juli speelde hij hier voor het laatst op zijn accordeon. Dat soort muziek hield hij van.

Wij missen de inbreng van Auke, Hessel en Albert en zullen ons hen herinneren als zeer actieve vrijwilligers. Wij wensen Riet, Tine en Janke en de verdere familie sterkte bij het verwerken van dit verlies.

Een stukje Harkemaster historie

Op het Themapark staat sinds 1964 de spitkeet die werd bewoond door Tsjerk van der Veen en Ibeltsje van der Bij. Tsjerk heeft die hut gebouwd omstreeks 1860 en heeft daar met zijn gezin meer dan een halve eeuw in gewoond. Zijn hut stond op de Fûgelkamp, nu het voetbalterrein van de Harkemase Boys. Zij kregen elf kinderen en wanneer die gingen trouwen bouwden ze vaak hun eigen hut op de Fûgelkamp. Daardoor stonden er

tenslotte zo'n negen plaggenhutten, bewoond door o.a. Geart en Tryntsje, Andrys en Tryntsje en Tsjerk en Tsjitske.

Oud-onderwijzer Meint Bottema interesseerde zich sterk voor de geschiedenis van Harkema en dankzij zijn speurwerk is daar veel over bekend geworden. Ook Durk Mozes, bij oudere inwoners van Harkema nog wel bekend, kon nog veel over de vroegere toestanden vertellen. Hij was bovendien een kleinzoon van Tsjerk en Iebel; dus van zijn moeder en ooms en tantes had hij veel over het leven van zijn pake en beppe gehoord. Zo vertelde hij het volgende: "It wiene sterke keardels, dy Van der Veens. Twa fan de jonges, Geart en Lammert, binne oer de njoggentich jier wurden. Achter de spitkeet wie in dobbe, dêr moasten se it mei dwaan. Mar it wie in hege kamp, der gyng in treppentsje nei ûnderen en se hiene in put groeven boppe de welle. Der sieten kikkerts en salamanders yn 'e dobbe mar dat wetter wie wol skjin.

Durk Mozes
(1894-1985)

En no sil ik jo fertelle hoe't it mei it fjoer siet. Sjoch, sa'n keet wie fan seadden en dutsen mei roggestrie. Der siet gjin souder yn en boppe de fjoerpot waard dat roggestrie op 't lêst sa swier fan it roet, dat it nei ûnderen kaam. Yn dy fjoerpot setten se op 'e midden in flesse en dêr kamen skiuwden omhinne. Dat wie ôffal út 'e braakhokken. It waard goed oantreaun en dan krigen se de flesse der út. Dan siet der yn 'e midden in kûltsje en dêr kaam in koaltsje fjoer yn. It rikke fansels, mar yn de skoarstien siet in haal en dêr koenen se it sa'n bytsje mei regelje.

De Fûgelkamp waard de Hamster heide neamd en dy heide wie fan de Hamster tsjerke. It sizzen wie dat sa'n spitkeet stean bliuwe mocht as de skoarstien ien kear rikke". Tot zover Durk Mozes.

Meester Bottema is op bezoek geweest bij een ander pakesizzer van Tsjerk van der Veen, Wytze van der Veen. Hij verzamelde de volgende details. De hut van Tsjerk had een houten topgevel. Dat hout was afkomstig van een oude "heakipe". Tsjerk kocht dat vrachtje hout van Eade en Tryntsje voor f 3.50. Hoe hij aan dat geld kwam heeft Bottema ook achterhaald. Eén van Tsjerks zonen, Andrys, was remplacant in het leger geworden. Hij was voor een ander in dienst gegaan en had daarvoor van die persoon geld gekregen. Hij schonk toen zijn vader f 3,50 om het hout te kopen. Huisraad was er niet en stoelen ontbraken eveneens. De sparretjes voor het dak van de hut waren afkomstig uit een stuk bos daar vlak bij. Dit terrein heet nu nog De Bosk.

*De Spitkeet
van Tsjerk
en Iebeltsje*

Omstreeks de eeuwwisseling stonden er op de Fûgelkamp een stuk of negen hutten. "En dêr is noait ien ôfbrând, al fleagen de fûnken soms ta de gammele skoarstien út", zo verzekerde Bottema, terwijl die hutten toch erg brandgevaarlijk waren. Merkwaardig genoeg brak er in Harkema in latere jaren toen de huizen bijna allemaal van steen waren, wel eens brand uit. Maar ja, toen waren ze verzekerd.

Mochten er onder onze lezers mensen zijn die meer over deze familie kunnen vertellen dan horen wij dat graag. Dat kan via ons mailadres (info@despitkeet.nl), maar natuurlijk bent u ook welkom in ons museum om daar het één en ander te vertellen.

Programma 2016

Datum	Activiteit
25 februari	lezing 'Spitketen op de Friesch-Gron. Heide'
1 t/m 4 maart	Help Pake en Beppe de vakantie door
12 maart	NL doet
28 maart	Spitkeet Paasfeest
1 apr. t/m 30 okt.	Tentoonstelling 'Suze Nane Poppe'
16/17 april	Museumweekend
7 mei	Spitkeetwandeltocht
7 t/m 9 juni	Fietsdriedaagse
2 juli	Harmonicafestijn
16 juli	Tuinenfietsocht
20 augustus	Geitenkeuring
20 augustus	Fiets- en wandeltochten
24 augustus	Paard- en wagenritten
3 september	Oude ambachten
24 september	Fruitdag
8 oktober	Vrijwilligersdag [museum gesloten]
18 t/m 21 oktober	Herfstactiviteit
29 oktober	Stamppotwandeltocht
14 t/m 17 december	Winterfair
26 december	Snertkuiertocht

Alle activiteiten worden in de pers aangekondigd.

Nadere informatie is te verkrijgen bij “De Spitkeet”:

De Dunen 3, 9281 KT Harkema

tel. 0512 840431, b.g.g. tel. 06 83417414

www.despitkeet.nl

www.facebook.com/spitkeet (met veel foto's van activiteiten)

info@despitkeet.nl

Openingstijden:

Van 1 april t/m 31 oktober

Dinsdag t/m zaterdag van 10.00 uur tot 17.00 uur

Zondag van 13.00 uur tot 17.00 uur

Groepen zijn op afspraak het gehele jaar welkom.

Ook is het mogelijk om via de heer J. de Vries een dialoog aan te vragen

op tel. 0512-517232 of jenwdevries@gmail.com. Kosten € 50,00 + reiskosten.

Entreprijzen:

volwassenen	€ 4,50
-------------	--------

kinderen 4 t/m 12 jaar € 2,00

museumjaarkaart gratis

Gids op aanvraag	€ 10,00
------------------	---------

Donateurs die minimaal € 15,00 per jaar betalen, hebben met hun gezin het gehele jaar vrije toegang.

Bestuursleden

Jarig Wijma Drogeham voorzitter

Martine Top Drachten secretaris

Anne Ytsma Drogeham penningmeester

Aly Rekker Surhuisterveen museumregistratie

Sjoukje Spinder Harkema activiteitencommissie

Freerk de Vries Surhuisterveen bouw en onderhoud

Simon Hoeksma Drogeham p.r. en historie

Beheerder

Renneke Wiersma

